

Umboðsnevndarformaður SEV's:

Havi einki ímóti at pressan er við á SEV-fundunum

— Eg havi als einki ímóti, at pressan luttekur á umboðsmannafundunum hjá SEV, men so mugu hesir fundir skipast á annan hátt enn í dag

Tað er formaðurin í umboðsmannanevnd SEV's, Hanus Joensen í Hvalvík, sum sigur hetta. Hann visir á, at hetta málið var fyrri á næstseinasta og seinasta fundi í umboðsmannanevndini, og at tað varð felt báðar ferðirnar.

— Hevði uppskotið um at geva almenninginum innlit í hesar fundir verið sett óðrvis upp, og hevði tað verið betri gjøgnumarbeitt, so ivist eg ikki í, at eg hevði atkvøtt fyrri til.

Hanus Joensen sigur seg einki hava ímóti, at pressan fær allar upplýsingar, men so má ein tilkoma fundur skipast á ein slikan hátt, at hetta er praktiskt gjørligt. Og tað er tað ikki í dag.

Vit vita, hvussu skilið er, tá útvarpið fer við mikrofonini í tingið. Teir eru so bert 3 mans. Vit eru millum 70 og 80 m ans í umboðsmannanevndini, og skal pressan hava møguleika at fylgja einum orða-

skifti her, og skulu vit hava møguleikan at gera okkum lidnar innan rimuliga tíð, so er neyðugt at umleggja fundin, og tí mugu vit fyrst hava eina reglugerð fyrri fundin, áðrenn vit samtykkja eitt uppskot heldur Hanus Joensen.

— Tað, sum umræður, er so at finna eina fundargongd, sum ger hetta møguligt.

jan

Sandavágsmenn søkt um loyvi til eitt nýtt rækjuskip

Fleiri av rækjubátunum eru nú farnir til Eysturgrenlands. Teir, sum eru komnir á fiskileið, eru Vesturland, Oknin og Hviltenni. Tað er ikki nógur isur, og fiskiskapurin er góður. Men veðrið hevur tó tarnað bátunum nakað.

Tveir rækjubátar eru á Svalbardleiðini. Teir eru Kjelur (fyrirv. Vesturvarði) og Sölborg. Tað frættist, at Sölborg hevur havt óvanliga góðan fiskiskap. Teir hava fingið upp í 40 tons um samdøgríð.

Johan á Plógv, formaður í felagnum Rækjuskip, sigur, a bátarnir nú fara at royna at fiska kvotuna upp í Eysturgrenlandi. Aftaná fara teir smærri bátarnir helst vestur-

um at royna, um tað er fiskandi fyrri ísi. Sum stóðan er nú ber ikki til at fiska í Vesturgrenlandi orsakað av ov nógvum ísi.

Karina liggur í Hirtshals og fær plátufrystarar ísettar. Teir eru ætlaðir til framleiðslu av rárækjum til Japans. Eisini Fame fær plátufrystarar ísettar. Fame er í Noregi og fær hetta gjørt.

Johan á Plógv upplýsir annars, at fleiri av reiðarunum hava ætlanir um at umbyggja rækjubátarnar. Eitt nú skal Karina leingjast, og í Vági hava teir esini ætlanir at umbyggja Svalbard.

Sjálvr hevur Johan á Plógv ætlan at umbyggja Hviltenni

fær hann ikki loyvi at byggja eitt nýtt stort rækjuskip. Hann hevur liggjandi eina umsókn í landsstýrinum um at sleppa at byggja eitt nýtt rækjuskip.

— Eg havi einki svar fingið, hóast tað er rættiliga lang tíð síðani eg sendi umsókn í Tinganes sigur Johan á Plógv.

Hann visir á, at skulu vit satsa uppá Svalbardleið í framtíðini so mugu vit hava onnur skip istaðin fyrri tey smærri skipini sum ikki egna seg til fiskiveiðu við Svalbard.

Leiðin til fiskimiðini er long, so bátarnir skulu helst hava stóra last fyrri, at túrun kann løna seg nóg væl.

jan

Innflutningsbann av skipum óbóttaligan skaða

Soleiðis sá yvirskriftin út á forsiðuni á Sosialinum 12. mars 1983. Tá ið so ein hevur lisið hesa grein, sum snúði seg um samroðu við John Dam, skipara, so má haldast, at gott varð, at hansara sjónarmið komu fram júst nú.

John Dam er maður, ið er nógur virdur av føroyingum. Hann hevur, sum øllum kunnugt verið slóðrotari, og ikki minst innan fiskivinnuna. Hetta takkar alt føroya fólk honum fyrri.

Tá ið tað kemur til skipabyggjan her heima og úttanlanda, so eru vit ikki samdir. — Eg skal nú her royna at lýsa okkara sjónarmið, so væl sum eg eri førir fyrri.

Vit her í Føroyum byggja í dag stórri og stórri skip av ymiskum slag. Vit umbyggja, umvæla og hava servisu av skipum av nærum øllum sløgum, eins og okkara virkir byggja og hava servisu av okkara fiskadnaðar virkjum. Hetta eru vit gláðir yvir, at vit idag eru førir fyrri.

Taka vit fyrst skipasmíðurnar, so eru tær fleiri kring landið, tó eru bert tvær, ið kunnu

byggja stór havgangandi skip, fiski- sum farmaskip. Hesar skipasmíðurnar hava við mikið stríð og strev upparbeitt seg, til tær umsiður vóru førar fyrri at byggja ella umbyggja tilisk skip. Vit eiga eisini her at verða teimum monnum takksamir fyrri at teir vildu leggja rygg til, fyrri at náa hetta mál. Hetta hava verið Føroyum góðir menn.

Tað fælist hugstøtt fyrri okkum, ið hava stríðst alt okkara liv fyrri at umbyggja virkir av ymiskum slag, so óneyðugt skuldi verið at farið úttanlands, tá tað idag eru teir, ið meina at vit framhaldandi eiga at byggja okkara skip úttanlands ella loyva at flyta gomul skip inn, eins og útlendingar koma her at byggja virkir o.a.

Vit, sum idag eru eldri, minnst aftur á tíðina, tá ið føroyingar innfluttu gamlar trolarar. Vit minnst eisini úrslitið av hesum.

Sum formaður fyrri FHM, sum umboðar allar handverksmeistarar í Føroyum, hevur tað altíð verið mitt og okkara aðalmál, at so nógur handverksarbeiði skal verða

gjørt av okkum føroyingum, sum yvirhøvur gjørligt, tí vit vita, at alt ov nógur verður innflutt.

Vit vita eisini, at á henda hátt skapa vit arbeiði til nógvar hendur, eins og vit gerast meira sjálvbjargnir á hesum øki. — Vit eru við til at upplæra meira ungfolk, okkara virkir menna seg, og jú stórri avbjóðingarnar eru, jú skjótari verða vit førir fyrri at koma á hædd við okkara grannalond.

Sum áður nevnt, so er okkara mál: alt handverksarbeiði í Føroyum skal gerast av føroyingum, so nógur, sum gjørligt.

Við hesum málsetningi hava vit verið á fundi við Føroya Landsstýri og greitt teimum frá okkara sjónarmiðum, ikki minst nú SEV skal útbyggja vatnorku.

Vit meina, at, har ið landið bæði letur stuðulslán og veðheldur til skip og virkir, so eiga hesi arbeiði fyrst og fremst at gerast av føroyingum. Um tað skal verða so, at føroyingar fara úttanlands at fáa arbeiði gjørt ella útlendingar kom ahigar at gera arbeiðini, so

fara vit at seta okkum sjálvum tann spurning, um vit í veruleikanum stríðast til fánýtis, og um Føroyaland í heila tikið hevur brúk fyrri okkum.

Vit hava tó higartil verið av tí áskoðan, at okkara stættur er neyðugur í okkara samfelag; men skal hann verða, so skal hann ikki bert verða sum eitt eiti ella tiltak.

Tá ið nú tósad og skrivad verður um, at loyvi eigur at verða givið til at byggja skip úttanlands, eins og loyvi eigur at verða givið til at innflyta gomul skip, so fari eg at seta henda spurning:

Hvussu hevur ætlanin verið við teimum skipum, sum vit idag noyðast at taka úr tí vinnu, tey upprunaliga vórðu bygd til, tí tey hava ikki veiðimøguleikar longur! Høvdur ikki altíð ætlanin verið at umbygt hesi skip, nú fiskivinnumynstrið er broytt, soleiðis at hesi skip kunnu nýtast til aðra vinnu her heima, ella er tað ætlanin, at vit skulu selja hesi skip av landinum og istaðin innflyta onnur gomul skip.

Eftir mini metan, so vile ghaldi, at rættast má

verða at umbyggja hesi skip til ta veiðu, sum tey kunnu nýtast til og eiga tey at verða umbygd á okkara skipasmíðjum, tí harvið skapa vit fleiri arbeiðsplass, útúgvá fleiri ungfolk, og so er tað í sjálvum sær ein avbjóðing til okkara skipasmíðjur og virkir okkara, sum so í framtíðini betur koma at megna tilkoma umbyggjanir, og stóði verður lagt til møguligar ný-byggjanir.

Alt hetta skuldi tala fyrri seg, og tá ið so landið letur stuðulslán og veðhald, so skuldi tað verið meira rimiligt.

At nakrir nýbygningar av serligum slag altíð verða neyðugir at byggja er nátturlig gongd, og hetta makta tær stóru skipasmíðurnar hjá okkum.

Vit vita, at norðmenn hava traditión fyrri at byggja skip og hava bygt í longri tíð, enn hvat føroyingar hava; men idag kann ein í hvussu er siga, at tey føroysku skipini standa ikki aftanfyrri tey norsku.

Skal ein fara at sammata skipabyggjan í Noregi og Føroyum, so má tað verða á líka fót. Skipini eiga at verða eins í allar

mátar, bæði hvat stódd, útgerð v.m. viðvikir, hertil kemur, at bæði skipasmíðjur og tann, ið letur skipið byggja, hava somu fortreytir figgjarglaga. Bert tá kann samanlikning gerast á rættan hátt.

Mini ráð skulu verða: læt okkum ikki minka um áhugan hjá monnum at lata skip byggja ella umbyggja, ei heldur eiga vit at stara okkum blindir í, at tað eru b ert aðrir enn vit sjálvir, ið kunnu byggja hesi skip, og virkir annars. Lat okkum hava álit á okkum sjálvum og til hvønn annan. Bert á hesi leið koma vit at vinna frammá á øllum økju.

Við hesum orðum vil eg enda henda greinastubba, og heiti her á allar góðar kreftir um at styðja okkum í hesum, okkara sjónarmiðum: Arbeiði í Føroyum fyrri føroyingar fyrst og fremst.

Við heilsan
Einar Mortensen
form.
Føroya Hand-
verksmeistarafelag

jan

ingurin, sum SEV fekk til hesa útygging, var treyt-aður, at eitt góðkent felag gjørdi arbeiði.

— Aftur til kólið. Hevði tað lónt seg betur við kolaorku, enn oljuni?

Kolprisurin er bert ein sera litil partur av kostnaðinum. Tað er tann dagli-

gi rakstur, sum hevur mest at siga. Tað er ikki tað sama at reka eitt kolaorkuverk sum tað er at reka eitt oljuverk.

Hanus Joensen nevnr her vindmyllurnar og sigur, at tað hevði ikki verið væl stætt við streymi, høvdu vit lurtað

eftir ávisum monnum og sett vindmyllur upp úr alt Føroya land. — Teknikkurin er als ikki komin so langt á hesum øki, til at vindmyllur kunnu noka okkara streymtørv.

Annars kann eg bert siga, at SEV hevur einki tilfar um kolaorkuverk,

sum talar fyrri, at tað verð biligari við kolaorku. Hinegin dugi eg heldur ikki at skilja, at umhvørvisverndarfelag ikki visa øðrum enn vatnúthygging SEV's áhuga.

— Hvørjum øðrum?
— T.d. kolaorkuverkum, og eisini oljuverkunum.

— Tað var nevnt á fundinum í SEV herfyri, at oljuverkin dálka umhvørvið nóg skal avgerðin hjá Yvirheilsunevndini viðvíkjandi brennistøðini í Eysturoynni havast í huganum!
— Tað eru helst kørir menn samdir um, at eitt

oljuverk dálkar, og tað skulu nógvar iløgur til at fáa tað mest framkomna reiðisútgørðina, endar Hanus Joensen.